ZENDEGI-SALAM
ضمیمه روزنامه خراسان
دوشنبه • ۵ آذر ۱۴۰۳
۲۳ جمادی الاول ۱۴۴۶ • ۲۵ نوامبر ۲۰۲۴
شماره ۲۱۶۴۳
۲۸۶۲

زندگی سلام

در زندگی سلام امروز بخوانیم:

سندروم روده تحریک پذیر چطور روی خلق و خو اثر می‌گذارد؟ ۲
رد پای عشق قبلی در پشیمانی زوجین ۳
ماجرای خانمی که شوهرش گفته چون دختر دیگری را دوست داشته و او ترکش کرده، تصمیم به ازدواج با همسر فعلی‌اش گرفته، پربازدید شده است؛ چرا این تصمیم اشتباه است؟
افزایش سرعت پردازش مغز با هر فعالیت بدنی ۳
طنز | با عمل زیبایی شبیه پارسا پیروز فرشوید! ۴

فصل نخل‌پیمایی با ریسمان

پربازدید شدن ویدئوهایی از مهارت‌های ویژه نخل‌داران جنوب کشور برای خرماچینی که در ماه‌های شهریور تا آذر بیش از ۱۵ متر را با یک ریسمان بالا می‌ورد، بهانه‌ای برای آشنایی با این حرفه و چالش‌هایش شد

مجید حسین زاده | روزنامه‌نگار

پرونده

در یک چشم برهم‌زدن از پایین نخل خودش را به بالای درخت می‌رساند؛ به عبارت دیگر ۱۰ تا ۱۵ متر را با یک طناب بالا می‌برد. بیننده در تمام لحظات، استرس عجیبی را تجربه می‌کند. هر لحظه فکر می‌کند که اگر آن طناب پاره یا شُل شود، چه بلایی سر این افراد می‌آید. اما او فارغ از این مسائل، مثل غزال تیز پا به پایین برمی‌گردد و خرماهایی را که از بالای نخل چیده در سبد می‌گذارد. دوباره روز از نو، روزی از نو. با همان ریسمان، بالا می‌رود و تعدادی خرما را چیده و برای قرار دادن در سب به پایین برمی‌گردد. اواخر تابستان و فصل پاییز، فصل چیدن خرماها در جنوب کشور به داغ‌ترین میزان خود می‌رسد. به بهانه پربازدید شدن یک ویدئو از یک نخل‌دار که برای خرماچینی با یک ریسمان از نخل بالا می‌رود، به سراغ او رفتیم. در پرونده امروز زندگی سلام با «عنایت رصاف» که سال‌هاست در این حرفه مشغول به کار است و خاطرات جالبی دارد، گفت‌وگو داشتیم که در ادامه خواهید خواند.

۲۰ سال است از نخل بالا می‌رود

به‌عنوان سوال اول از او می‌پرسم که چطور به این حرفه علاقه‌مند شده و در چند سالگی از اولین نخل بالا رفته است؟ «عنایت» می‌گوید: «بیش از ۲۰ سال است که برای چیدن خرما از درخت‌های نخل بالا می‌روم. اگر درست یادم باشد، تقریبا از ۱۷ یا ۱۸ سالگی شروع به این کار کردم. درباره این که چرا تصمیم به این کار گرفتم، باید بگویم که در نوجوانی به درخت نخل علاقه زیادی داشتم. برای بالا رفتن از آن، یواش یواش تمرین کردم و یاد گرفتم که چطور می‌توان از چنین درخت‌هایی بالا رفت.»

حتی یک متر بالا رفتن از نخل بسیار سخت است

او که سال‌ها در این کار سابقه دارد، درباره این که بالا رفتن از درخت نخل چه چالش‌هایی دارید؟ می‌گوید: «من الان با چند کلمه بالا رفتن از نخل را برای شما تعریف و توصیف می‌کنم ولی حتی برای کسی که پایین ایستاده و آن را می‌بیند، کاری پر از استرس و دلهره است و حتی یک متر بالا رفتن از نخل هم بسیار سخت است. برای بالا فتن از این درخت که ارتفاع زیادی دارد، باید «پروند» را سفت دور خودمان و نخل بپیچیم تا بتوانیم از نخل بالا برویم. سپس پاهای‌مان را به کمر نخل زده و پله پله بالا می‌رویم تا بالاخره به بالای نخل برسیم و برداشت را آغاز کنیم.»

«پروند» از برگ درختان نخل است

از او می خواهم درباره این طنابی که با آن به بالای نخل می‌رود، از جنس آن و امنیتش بیشتر برای ما بگوید. «عنایت» این طور توضیح می‌دهد: «پَروَند یا پرونگ کمربندی است که با یک طناب زخیم و یک سری الیاف پهن بافته شده و دور نخل بسته می‌شود تا کشاورز برای بالا رفتن از نخل از آن استفاده کند. برخی پروندها از الیاف و برگ درخت نخل و گاهی هم از الیاف مصنوعی بافته می‌شود. کشاورز پروند را دور خود و نخل می‌بندد تا هم کمکی باشد برای بالا رفتن از نخل، هم وقتی می‌خواهد خرما را بچیند برایش تکیه‌گاهی باشد و هم این که به نوعی امنیتش برای پرت نشدن از نخل را تضمین کند. البته استفاده از پروند برای بالا رفتن و پایین آمدن از نخل آن قدر مهارت می‌خواهد که بسیاری از کشاورزان و باغداران نمی‌توانند این کار را انجام دهند.»

پَروَند یا پرونگ کمربندی است که با یک طناب زخیم و یک سری الیاف پهن بافته شده و دور نخل بسته می‌شود تا کشاورز برای بالا رفتن از نخل از آن استفاده کند، برخی پروندها از الیاف و برگ درخت نخل و گاهی هم از الیاف مصنوعی بافته می‌شود

قطر بدنه نخل‌ها نیم متر است

«بالا رفتن از نخلی که تنه‌ای به قطر نیم متر و ارتفاع ۱۵ متر دارد، خیلی سخت است و بسیاری از باغداران هم از انجام آن عاجز هستند. افراد معدودی هستند که این مهارت را دارند». «عنایت» با این مقدمه می‌افزاید: «البته ارتفاع نخل‌های منطقه ما که از آن‌ها بالا می‌روم، به طور میانگین بین ۱۰ تا ۱۲ متر است. در ضمن باید اشاره می‌کنم، هر نخل حدود ۶ تا ۹ «پَنگ» دارد که برای بالا رفتن از هر نخل همه این پنگ‌ها را با داس باید ببریم و با دو یا سه زنبیل به پایین بفرستیم.

خرماچینی بیشتر به‌صورت خانوادگی است

او درباره این که آیا با خانواده‌اش در این حرفه خرماچینی مشغول به کار است یا نه؟ می‌گوید: «معمولا این شغل در منطقه ما به صورت خانوادگی است و همه اعضای یک خانواده در آن سهیم هستند. یک نفر از درخت نخل بالا می‌رود و خرما را می‌چیند، برادر یا خواهرش برایش زنبیل می‌بندد و زنبیل را تعویض می‌کند. یکی خرمای ریخته شده و قابل استفاده زیر نخل‌ها را جمع می‌کند، یکی خرما را راه در کارتن می‌ریزد و دیگری هم خرما را بار ماشین می‌کند. بنابراین همه اعضای خانواده با یکدیگر همراهی می‌کنند تا خرما از درخت نخل چیده شود و به دست مشتری برسد. اما درباره شخص من، تنها بودم و قبل از این که وارد این حرفه بشوم، از خانواده یا فامیل کسی نخل چینی نمی‌کرد. هنوز هم تنها عضو خانواده در این حرفه هستم».

در شغل ما با جان خودمان بازی می‌کنیم. جان ما به همان ریسمانی وصل است که با آن بالا می‌رویم. به هیچ چیز دیگری وصل نیستیم. همچنین ممکن است مثلا شاخه بشکند و خرماچین دچار برق‌گرفتگی بشود چون در بعضی مناطق، سیم برق از وسط نخل‌ها عبور کرده است

قبل از برداشت باید گرده‌افشانی کنیم

«عنایت» درباره مراحل خرماچینی که کمتر گفته شد، می‌گوید: «بعضی‌ها فکر می‌کنند که تنها سختی این شغل، بالا رفتن از نخل است. باید بگویم که ما چند قبل از خرماچینی باید این نخل‌ها را گرده‌افشانی کنیم. سپس بعد یک از ماه و نیم یا دو ماه، می‌رویم بالا. گاهی در این مرحله باید پنگ‌هایش را (خوشه خرما) را بیاوریم پایین زیر گلوی همان نخل. گلوی نخل یعنی همان پایین نخل. بعد هم مرحله رطب چینی را شروع می‌کنیم. حداقل باید ۳ یا ۴ بار رطب چینی کنیم. همچنین قبل از برداشت، کود می‌دهیم، تغذیه‌اش می‌کنیم تا زمانی که گرده‌افشانی شروع شود.»

بابت چیدن هر نخل، ۱۰۰ هزار تومان دستمزد می‌دهند

از او درباره درآمد این شغل می‌پرسم که می‌گوید: «بد نیست، خدا روشکر» می‌گویم اگر بخواهید یک عدد تقریبی بگویید که بالا رفتن از یک درخت نخل چه قدر برای شما سود دارد و به شما دستمزد می‌دهند، می‌گوید: «بستگی به آن درخت دارد. درختی که بیشتر بار گرفته، حداقل ۴۰ یا ۵۰ کیلو خرما می‌دهد. اگر بخواهم درباره دستمزدم بگویم، تقریبا بابت خرماچینی هر درخت، ۱۰۰ هزار تومان به خرماچین می‌دهند.» از «عنایت» می‌پرسم که در روز چند تا درخت می‌تواند بالا برود که می‌گوید: «من با توجه به تجربه و تلاشی که دارد، تقریبا ۳۰ تا در روز بالا می‌روم. بالا رفتن با پرونگ هر بار ۱۰ دقیقه تا ۲۰ دقیقه طول می‌کشد. البته برای بالا رفتن، بالابر هم هست ولی کار عاجزی است. منظورم این است که اگر بخواهیم خرماچینی را با بالابر خرماچینی یک نخل را انجام بدهیم، حداقل ۲ یا ۳ ساعت علاف می‌شویم ولی با پرونگ، این کار راحت‌تر انجام می‌شود. در ضمن برای استفاده از بالابر باید مثل حالت دوچرخه پا بزنیم و بریم بالا و ایمنی‌اش هم کمتر است. با پرونگ که بالا می‌رویم از نظر خودم، ایمنی‌اش خیلی بیشتر است».

درختی که بیشتر بار گرفته، حداقل ۴۰ یا ۵۰ کیلو خرما می‌دهد. اگر بخواهم درباره دستمزدم بگویم، تقریبا بابت خرماچینی هر درخت، ۱۰۰ هزار تومان به خرماچین می‌دهند

الان تا ۳۰ متر هم بالا می‌روم

از «عنایت» می‌پرسم آیا تا به حال پیش آمده که از بالای نخل بیفتد یا در اوایل یادگیری، چند بار بدجوری زمین خورده است که می‌گوید: «در دوره نوجوانی، زمانی که می‌خواستم از درخت نخل بالا بروم، می‌آمدم و خرماچین‌ها را تماشا می‌کردم. برای یاد گرفتن با دقت، تمام جزئیات رفتارهای فردی را که از نخل بالا می‌رفت زیر نظر می‌گرفتم. این را هم بگویم که هیچ‌گاه زمین نخوردم حتی دفعه‌های اول! دلیلش این بود که من از دو متری شروع به تمرین کردم و همین‌طوری رفتم بالاتر تا یاد گرفتم. بنابراین کاملا مسلط بودم و خوشبختانه تا امروز از هیچ ارتفاعی سقوط نکردم. آن‌قدر تمرین کرد و تجربه دارم که اگر ارتفاع یک نخل ۳۰ متر هم باشد، مشکلی برای بالا رفتن از آن ندارم.»

برای خرماچینی باید ۶ بار از هر نخل بالا برویم

از او می‌پرسم که برای چیدن خرماهای یک درخت نخل، چند بار باید از آن بالا برود که می‌گوید: «بعد از این که طناب را گره می‌زنیم و می‌ریم بالا، به ابتدای آن می‌رسیم. با یک سبد که به ما وصل شده است، خرما را دانه چین می‌کنیم رطب دانه به دانه شده را، پایین می‌آوریم. سبد یا زنبیل‌ها دارای زیبایی‌های خاص خود هستند، به صورت کامل از برگ‌های نخل بافته شده‌اند و آن قدر استحکام دارند که سال‌های سال ثمر نخل‌ها را در خود جای می‌دهند. همان‌طور که گفتم، سینی را پر می‌کنیم و با بند می‌آوریم پایین و یکی هم پایین نخل از ما تحویل می‌گیرد. درباره این که معمولا برای خرماچینی از یک درخت نخل باید چند بار بالا و پایین برویم، باید بگویم که از اولش که بسم‌ا... بگوییم تا آخرش که تمام بشود، ۶ یا ۷ بار می‌شود. یک سوال رایج مردم هم از من این است که آیا از ارتفاع می‌ترسم که به همه گفتم، نه ارتفاع هر چقدر می‌خواهد باشد، من ترسی نداریم. برای بالا رفتن و لباس خاصی هم نیازی نیست. با همین لباس معمولی معمولی می‌توانیم با داشتن کمی مهارت از درخت نخل بالا برویم.»

در این شغل با جان‌مان بازی می‌کنیم

از او درباره خطرات این حرفه می‌پرسم. یکی از آن‌ها، افتادن از بالای نخل است که شانس انسان برای زنده ماندن کمتر از صفر است. هر از گاهی هم خبرهایی در همین باره که شامل سقوط یک نخل پیماست، کام این قشر را تلخ می‌کند. او در این باره می‌گوید: «بله، در شغل ما با جان خودمان بازی می‌کنیم. جان ما به همان ریسمانی وصل است که با آن بالا می‌رویم. به هیچ چیز دیگری وصل نیستیم. همچنین ممکن است مثلا شاخه بشکند و خرماچین دچار برق‌گرفتگی بشود چون در بعضی مناطق، سیم برق از وسط نخل‌ها عبور کرده است.» از او می‌پرسم که آیا تا حالا کسی جلوی خودش افتاده از بالای درخت‌های نخل افتاده یا نه که می‌گوید: «جلوی خودم نه اما خیلی‌ها افتادن از روی نخل و از بین رفتند. مثلا در یک مورد، یکی از آشنایی بالای درخت، ظاهرا فشارش کم و زیاد شده و سقوط می‌کند. من هم تا حالا چند بار سر خوردم ولی پایین نیفتادم چون از پرونگ ول نمی‌کنم که بیفتم پایین».

۵۵ کیلومتری کازرون هستیم

از او می‌پرسم که شما دقیقا کجا زندگی می‌کنید که می‌گوید: «ما جره هستیم، ۵۵ کیلومتر آن طرف‌تر از کازرون منطقه فراشوند که دو هزار و خرده‌ای جمعیت دارد. در منطقه ما نخل زیاد است. قدیم بیشتر کشت گندم هم انجام می‌دادیم ولی این چند سال که خشکسالی است، بیشتر به سمت برداشت خرما کشیده شدیم. البته برای فروش، همچنان مشکل داریم چون دلال‌ها می‌آیند و محصول ما را می‌برند. ماه‌های شهریور و مهر و آبان بیشترین خرما چینی در جنوب کشور اتفاق می‌افتد. کیفیت خرمای‌مان هم عالی است اما من خرما در روز، شاید ۱۰ تا دانه هم نخورم چون مدام جلوی چشمم است و زده شدم.»